

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 63/2013

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίαση της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2013

Σύνθεση:

Προεδρεύων: Ανδρέας Φυτράκης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, αρχαιότερος των Νομικών Συμβούλων του Τμήματος, λόγω κωλύματος του Προέδρου του Τμήματος, Φωκίωνα Γεωργακόπουλου, Προέδρου του Ν.Σ.Κ.

Νομικοί

Σύμβουλοι: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Στέφανος Δέτσης, Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Δήμητρα Κεφάλα και Δημήτριος Αναστασόπουλος

Εισηγήτρια: Ελένη Λευθεριώτου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη άνευ ψήφου)

Αριθμός

Ερωτήματος: 3237/124674/10-12-2012 της Γενικής Δ/σης Κτηνιατρικής – Δ/ση Κ.Α.Φ.Ε. - Τμήμα Α' του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ερώτημα: Ερωτάται : α) εάν η εθελοντική άσκηση του επαγγέλματος του κτηνιάτρου, προερχόμενου από άλλο κράτος μέλος εμπίπτει στις διατάξεις του Π.Δ. 38/2010 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων» και β)

εάν η διάταξη του άρθρου 52 του Π.Δ. 38/2010 που αναφέρεται στις γλωσσικές απαιτήσεις εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση της ελευθερίας εγκατάστασης και όχι της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

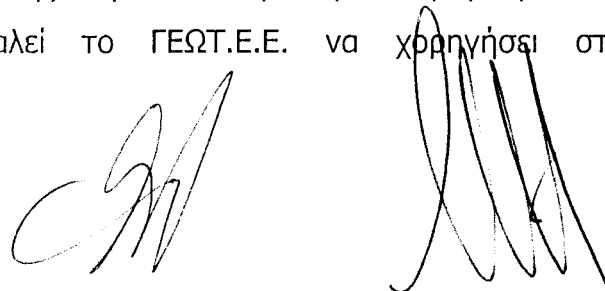
Επί του ανωτέρω ερωτήματος το ΝΣΚ γνωμοδότησε ως ακολούθως:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Με το υπ' αριθ. 3237/124674/10-12-2012 έγγραφο ερώτημα της Γενικής Δ/νσης Κτηνιατρικής – Δ/νση Κ.Α.Φ.Ε. - Τμήμα Α' του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, ετέθησαν υπόψη μας τα ακόλουθα :

2. Το Νοέμβριο του 2011, υποβλήθηκαν στο Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.) ως καθ' ύλην αρμόδιο όργανο, αιτήσεις εθελοντών κτηνιάτρων υπηκόων άλλων κρατών μελών, με τις οποίες ζητούσαν, σύμφωνα με το Π.Δ. 38/2010 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην οδηγία 2005/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων» και την εφαρμοστική του Κ.Υ.Α. 165261/ΙΑ/2010 (ΦΕΚ Β' 2157), να τους χορηγηθεί βεβαίωση προσωρινής και περιστασιακής παροχής κτηνιατρικών υπηρεσιών. Τα αιτήματα αυτά απερρίφθησαν με την αιτιολογία ότι η εθελοντική εργασία δεν εμπίπτει στις διατάξεις του Π.Δ. 38/2010 και τους ζητήθηκαν, ως συμπληρωματικά δικαιολογητικά, επικυρωμένα πιστοποιητικά που να αποδεικνύουν την καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας.

3. Ένας εκ των αιτούντων υπέβαλε αναφορά στον Συνήγορο του Πολίτη, ο οποίος, στο υπ' αριθ. πρωτ. 149669/8908/8-3-2012 έγγραφό του προς το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. εκφράζει την θέση ότι, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 165261/ΙΑ/2010, η υποχρέωση γνώσης της ελληνικής γλώσσας δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των απαιτούμενων δικαιολογητικών για την αναγνώριση του δικαιώματος παροχής προσωρινού και περιστασιακού χαρακτήρα υπηρεσιών, αλλά αποτελεί προαπαιτούμενο δικαιολογητικό για την αναγνώριση του δικαιώματος εγκατάστασης στην Ελλάδα για την άσκηση νομοθετικά ρυθμιζόμενου επαγγέλματος και καλεί το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. να χορηγήσει στον

ενδιαφερόμενο την προβλεπόμενη βεβαίωση προσωρινής και περιστασιακής παροχής υπηρεσιών κτηνιάτρου.

4. Αντίθετα από το ΓΕΩΤ.Ε.Ε., άποψη της ερωτώσας υπηρεσίας, όπως εκτίθεται στο έγγραφο του ερωτήματος, είναι ότι, ο εθελοντισμός δεν μπορεί να εξαιρεθεί των απαιτήσεων της οδηγίας 2005/36/EK και του Π.Δ. 38/2010 που ρυθμίζουν τόσο την μόνιμη όσο και την προσωρινή άσκηση επαγγέλματος, διότι αυτό θα έχει ως συνέπεια να μην υπάρχει η δυνατότητα ελέγχου από τα κράτη μέλη της ικανότητας άσκησης του επαγγέλματος από τους εθελοντές και, ειδικότερα, ότι, για την απόδειξη της ιδιότητας του επαγγελματία και την εφαρμογή του Π.Δ. 38/2010, δεν απαιτείται η ύπαρξη δικαιολογητικού που να αποδεικνύει ότι ο αιτών ήδη εργάζεται ή έχει εργασθεί απ'αμοιβή στο κράτος μέλος προέλευσης, αλλά αρκεί η προσκόμιση του πτυχίου και η βεβαίωση από τον αρμόδιο επαγγελματικό φορέα ότι έχει λάβει άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, όπου αυτή απαιτείται, καθώς και ότι έχει δικαίωμα να ασκήσει το εν λόγω επάγγελμα στο κράτος μέλος προέλευσης.

5. Κατόπιν των ανωτέρω δεδομένων, μας ετέθησαν τα ακόλουθα ερωτήματα :

α) Εάν η εθελοντική άσκηση του επαγγέλματος του κτηνιάτρου, προερχόμενου από άλλο κράτος μέλος εμπίπτει στις διατάξεις του Π.Δ. 38/2010 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην οδηγία 2005/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων» και **β)** Εάν η διάταξη του άρθρου 52 του Π.Δ. 38/2010 που αναφέρεται στις γλωσσικές απαιτήσεις εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση της ελευθερίας εγκατάστασης (για την οποία η αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων γίνεται από το Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων του Υπουργείου Παιδείας) και όχι της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

II. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A) Η Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

6. Στα άρθρα 56 παρ. 1 και 57 παρ. 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρώην άρθρα 49 και 50 της ΣΕΚ), προβλέπεται ότι οι περιορισμοί της **ελεύθερης παροχής υπηρεσιών** στο εσωτερικό της Ένωσης απαγορεύονται όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο του αποδέκτη της παροχής.

Επιπλέον, ορίζεται ότι ως **υπηρεσίες** νοούνται οι παροχές που **κατά κανόνα** προσφέρονται **αντί αμοιβής**, εφόσον δεν διέπονται από τις διατάξεις τις σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των κεφαλαίων και των προσώπων. Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν ιδίως, μεταξύ άλλων, τις **δραστηριότητες των ελευθέρων επαγγελματιών**. Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα, με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν το δικαίωμα εγκαταστάσεως, εκείνος που παρέχει υπηρεσία να ασκήσει **προσωρινά** τη δραστηριότητά του στο κράτος μέλος όπου παρέχεται η υπηρεσία με τους ίδιους όρους που το κράτος αυτό επιβάλλει στους δικούς του υπηκόους.

Β) Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων

7. Οι εξουσιοδοτικές διατάξεις της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τις οποίες επικαλείται στο προοίμιό της (αρ. 1) η οδηγία, είναι οι διατάξεις του άρθρου 40 (μέτρα για την πραγματοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων), του άρθρου 47 παρ. 1 και παρ. 2 πρώτη και τρίτη περίοδος (μη μισθωτές δραστηριότητες, αναγνώριση διπλωμάτων και πιστοποιητικών), του άρθρου 55 (ανάλογη εφαρμογή διατάξεων για το δικαίωμα εγκαταστάσεως), το άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο γ' (δημιουργία μίας εσωτερικής αγοράς με την εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων).

8. Επίσης, στο προοίμιο (αρ. 5), γίνεται διάκριση μεταξύ της «**προσωρινής ή περιστασιακής**» διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών και της «**εγκατάστασης**», και ρητώς εκτίθεται ότι κρίνεται σκόπιμο να διευκρινιστούν τα **κριτήρια της διάκρισης μεταξύ των δύο αυτών εννοιών**, σε περίπτωση μετακίνησης του παρόχου υπηρεσιών στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής.

9. Αντιστοίχως, στον Τίτλο II της οδηγίας ρυθμίζεται η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, ενώ στον Τίτλο III, ρυθμίζεται η ελευθερία της εγκατάστασης.

10. Ειδικότερα, στο **άρθρο 5 παρ. 1 και 2**, υπό τον Τίτλο II – ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ορίζεται ότι τα κράτη μέλη δεν περιορίζουν την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος μέλος, για λόγους που αφορούν τα επαγγελματικά

προσόντα εάν, μεταξύ άλλων, ο πάροχος είναι νομίμως εγκατεστημένος σε κράτος μέλος με σκοπό να ασκεί εκεί αυτό το επάγγελμα. Διευκρινίζεται δε ότι οι διατάξεις του τίτλου αυτού εφαρμόζονται **μόνο** σε περίπτωση που ο πάροχος μετακινείται στην επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής προκειμένου να ασκήσει, **προσωρινά και περιστασιακά**, το επάγγελμα στο οποίο αναφέρεται η παράγραφος 1.

11. Περαιτέρω, στον Τίτλο IV, ορίζονται οι όροι άσκησης του επαγγέλματος, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι γλωσσικές γνώσεις. Ειδικότερα, στο **άρθρο 53** ορίζεται ότι οι δικαιούχοι της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων πρέπει να διαθέτουν τις **απαιτούμενες** γλωσσικές γνώσεις για την άσκηση του επαγγέλματος στο κράτος μέλος υποδοχής.

Γ) Το Π.Δ. 38/2010 (ΦΕΚ 78Α' /25-5-2010) «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων».

12. Με το π.δ. αυτό ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη η οδηγία 2005/36/ΕΚ. Στο π.δ. ακολουθείται η διάταξη της οδηγίας όσον αφορά τον χωρισμό σε τίτλους και το περιεχόμενό τους, η δε απαίτηση για γλωσσικές γνώσεις θεσπίζεται στο **άρθρο 52**.

13. Στα **άρθρα 7 παρ. 6 και 9 παρ. 3** του π.δ. ορίζεται ότι, με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, ορίζονται οι αρμόδιες αρχές για την υποβολή και για την εξέταση των δηλώσεων και των δικαιολογητικών παροχής υπηρεσιών, το περιεχόμενο της δήλωσης του παρόχου και της χορηγούμενης σε αυτόν βεβαίωσης, καθώς και οι λοιπές λεπτομέρειες της υποβολής δηλώσεως παροχής των υπηρεσιών και της παροχής πληροφοριών προς τους αποδέκτες της υπηρεσίας.

Δ) Η Κ.Υ.Α. 165261/2010 (ΦΕΚ 2157Β' /31-12-2010) « Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στην Ελλάδα από γεωπόνους, δασολόγους, κτηνιάτρους, γεωλόγους, ιχθυολόγους υπηκόους Ε.Ε.».

14. Σε εκτέλεση των άρθρων 7 παρ. 6 και 9 παρ. 3 του π.δ. 38/2010, εκδόθηκε η υπ' αριθ. Κ.Υ.Α. 165261/2010, στο **άρθρο 1** της οποίας ορίζεται ότι οι διατάξεις της

αφορούν την προσωρινή και περιστασιακή παροχή υπηρεσιών στην Ελλάδα από επαγγελματίες υπηκόους κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβανομένων και των Ελλήνων υπηκόων, οι οποίοι είναι νόμιμα εγκατεστημένοι στα κράτη αυτά και διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα για την εκεί άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, μεταξύ άλλων, και του κτηνιάτρου.

15. Στα **άρθρα 2, 3 και 4** ορίζεται ότι οι ενδιαφερόμενοι επαγγελματίες, κατά την πρώτη μετακίνηση προς την Ελλάδα με σκοπό να παράσχουν προσωρινά και περιστασιακά υπηρεσίες, υποβάλλουν στο Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας έγγραφη δήλωση, συνοδευόμενη από συγκεκριμένα δικαιολογητικά, στα οποία δεν περιλαμβάνεται κάποιο δικαιολογητικό γλωσσικών γνώσεων.

Ε) Ο Ν. 4039/2012 (ΦΕΚ 15Α' /2-02-2012) «Ζώα συντροφιάς: προστασία από την εκμετάλλευση, υποχρεώσεις ιδιοκτητών κλπ.».

16. Στο **άρθρο 9 παρ. 11**, προβλέπεται ότι *«οι στείρωσεις σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, όπως επίσης και η σήμανση και η καταγραφή τους πραγματοποιούνται δωρεάν και από εθελοντές αλλοδαπούς κτηνιάτρους, οι οποίοι συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις, προκειμένου να μπορούν να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα του κτηνιάτρου στην Ελλάδα, σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία ... Στους εθελοντές αλλοδαπούς κτηνιάτρους για την πραγματοποίηση των στείρωσεων σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς μπορεί να διατίθενται και οι εγκαταστάσεις των γραφείων των Διευθύνσεων, Τμημάτων και των αρμόδιων Υπηρεσιών Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας, Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμοι χώροι, για την πραγματοποίηση των στείρωσεων **υπό την εποπτεία κτηνιάτρου που έχει πιστοποιηθεί.** Οι εγκαταστάσεις αυτές παραχωρούνται **για ορισμένο χρονικό διάστημα**, αφού προηγηθεί ειδοποίηση ενός μήνα και έγκριση των προϊσταμένων των αντίστοιχων υπηρεσιών».*

17. Στο **άρθρο 4 παρ. 1** του ίδιου νόμου, προβλέπεται ότι *«στη Διεύθυνση Πληροφορικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δημιουργείται Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους. Στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση καταχωρίζονται **από τους κτηνιάτρους, που έχουν πιστοποιηθεί**, τα στοιχεία, που αφορούν στην*

αναγνώριση των δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς (όπως φύλο, χρώμα, ράτσα, απώλεια, παράδοση σε άλλον ιδιοκτήτη, θάνατος) και τα στοιχεία αναγνώρισης του ιδιοκτήτη τους (όπως ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο και αριθμό ταυτότητας ή διαβατηρίου ή ισοδύναμου εγγράφου, όπως δίπλωμα οδήγησης ή ασφαλιστικό βιβλιário), καθώς και τηρούνται απαρεγκλίτως οι διατάξεις «περί προσωπικών δεδομένων». **Η πιστοποίηση των κτηνιάτρων** πραγματοποιείται με την ηλεκτρονική υποβολή αίτησης στη Διεύθυνση Πληροφορικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τη χορήγηση στον αιτούντα κτηνίατρο κωδικού πρόσβασης στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση. Η Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση συνδέεται απευθείας με τα κτηνιατρεία και γενικά τους χώρους, που πραγματοποιείται η σήμανση των ζώων συντροφιάς. Η πιστοποίηση των κτηνιάτρων των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας είναι υποχρεωτική».

18. Ο Ν. 4039/2012 πρόκειται να τροποποιηθεί και πρόθεση της Διοικήσεως είναι να αφαιρεθεί η καταγραφή των αδέσποτων ζώων από τις πράξεις που μπορούν να διενεργούν οι αλλοδαποί εθελοντές κτηνίατροι.

III. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ Δ.Ε.Ε.

19. Από τα πρώτα στάδια της νομολογίας του, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι, λαμβανομένων υπόψη των στόχων της Κοινότητας, **μη οικονομικές δραστηριότητες δεν υπόκεινται στο κοινοτικό δίκαιο**. Όταν μια οικονομική δραστηριότητα έχει χαρακτήρα παροχής μισθωτής εργασίας ή αμειβομένων υπηρεσιών, εμπίπτει ειδικότερα, κατά περίπτωση, στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 48 έως 51 ή 59 έως 66 της Συνθήκης ΕΟΚ (απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1974, στην υπόθεση 36/74, *Walrave – Koch*, σκεψεις 4-5. Βλ. και *Βασίλειος Χριστιανός*, Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ, σελ. 376-377, *Marianne Dony*, Droit de l'Union européenne, EDITIONS DE L'UNIVERSITE DE BRUXELLES, 2012, σελ. 387).

20. Με μεταγενέστερη ειδικότερη νομολογία του που έχει παγιωθεί, το Δικαστήριο έκρινε ότι η έννοια των «**υπηρεσιών**» κατά το άρθρο 50, πρώτο εδάφιο ΕΚ, συνεπάγεται ότι πρόκειται για «*παροχές που προσφέρονται κανονικά **έναντι αμοιβής***» (απόφαση της 22ας Μαΐου 2003, C-355/00, *Freskot*, σκέψη 54). Το ουσιώδες χαρακτηριστικό της αμοιβής έγκειται στο γεγονός ότι αποτελεί την

οικονομική αντιπαροχή της αντίστοιχης παροχής. Δεν απαιτείται, όμως, η επιδίωξη του παρέχοντος υπηρεσίες να αποκομίζει κέρδος (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 18ης Δεκεμβρίου 2007, C-281/06, *Hans-Dieter Jundt*, σκέψεις 28, 29, 33, της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, C-263/86, *Humbel*, σκέψη 17, της 26ης Ιουνίου 2003, C-422/01, *Skandia και Ramstedt*, σκέψη 23, της 11ης Σεπτεμβρίου 2007, C-76/05, *Schwarz και Gootjes-Schwarz*, σκέψη 38, της 11ης Σεπτεμβρίου 2007, C-318/05, *Επιτροπή κατά Γερμανίας*, σκέψη 67, καθώς και της 12ης Ιουλίου 2001, C-157/99, *Smits και Peerbooms*, σκέψεις 50 και 52).

IV. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

21. Εν όψει όλων των ανωτέρω, το Τμήμα έκρινε ότι η απάντηση στα τεθέντα ερωτήματα έχει ως εξής :

- **Ως προς το πρώτο ερώτημα** (: κατά πόσον η εθελοντική άσκηση του επαγγέλματος του κτηνιάτρου εμπίπτει στις διατάξεις του Π.Δ. 38/2010)

22. Κατ'αρχήν, από τις προεκτεθείσες διατάξεις των άρθρων 56 παρ. 1 και 57 παρ. 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το προοίμιο και τον Τίτλο II, άρθρο 5 παρ. 1 και 2, της οδηγίας 2005/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, τις αντίστοιχες διατάξεις του π.δ. 38/2010 περί προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2005/36/EK και τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3 και 4 της Κ.Υ.Α. 165261/2010 για την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων, και από κτηνιάτρους υπηκόους Ε.Ε., καθώς και από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκύπτει ότι **η εθελοντική δωρεάν παροχή υπηρεσιών δεν εμπίπτει ευθέως στο ρυθμιστικό πλαίσιο του ενωσιακού δικαίου και, συγκεκριμένα των προεκτεθεισών διατάξεων, διότι δεν αποτελεί οικονομική δραστηριότητα και, ειδικότερα, υπηρεσία, υπό την έννοια του ενωσιακού δικαίου, δηλαδή παροχή που προσφέρεται έναντι αμοιβής.**

23. Όμως, στο Ν. 4039/2012 (άρθρο 9 παρ. 11), ορίζεται ότι οι στείρωσεις, η σήμανση και η καταγραφή σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς πραγματοποιούνται δωρεάν και από εθελοντές αλλοδαπούς κτηνιάτρους, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις, προκειμένου να μπορούν να

ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα του κτηνιάτρου στην Ελλάδα, σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.

24. Επομένως, οι διατάξεις της Οδηγίας 2005/36/EK, του Π.Δ. 38/2010 και της Κ.Υ.Α. 165261/2010 **εφαρμόζονται αναλογικά** και στην περίπτωση της εθελοντικής άσκησης του επαγγέλματος του κτηνιάτρου, **κατά παραπομπή από την διάταξη του άρθρου 9 παρ. 11 του Ν. 4039/2012** και για τις συγκεκριμένες εργασίες που προβλέπονται στην διάταξη αυτή (στειρώσεις σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, όπως επίσης και η σήμανση και η καταγραφή τους).

- **Ως προς το δεύτερο ερώτημα** (: εάν η διάταξη του άρθρου 52 του Π.Δ. 38/2010 που αναφέρεται στις γλωσσικές απαιτήσεις εφαρμόζεται μόνο για την ελευθερία εγκατάστασης και όχι για την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών)

25. Κατά τη γνώμη του Προεδρεύοντος Συμβούλου, Ανδρέα Φυτράκη και των Νομικών Συμβούλων, Χρυσάφουλας Αυγερινού, Στέφανου Δέτση, Ιωάννη-Κωνσταντίνου Χαλκιά και Δήμητρας Κεφάλα, όπως ανωτέρω εκτέθηκε (παρ. 11), το άρθρο 53 της οδηγίας (άρθρο 52 του π.δ. 38/2010) που αναφέρεται στις γλωσσικές απαιτήσεις, εντάσσεται σε αυτοτελή ενότητα της οδηγίας, δηλαδή στον Τίτλο IV «*ΟΡΟΙ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ*» και ορίζει ότι «*οι δικαιούχοι της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων πρέπει να διαθέτουν τις απαιτούμενες γλωσσικές γνώσεις για την άσκηση του επαγγέλματος στο κράτος μέλος υποδοχής*».

26. Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, **ανεξαρτήτως του εάν πρόκειται για εγκατάσταση ή για ελεύθερη παροχή υπηρεσιών**, το κράτος μέλος υποδοχής **μπορεί να απαιτήσει γλωσσικές γνώσεις**, όταν αυτό **δικαιολογείται** λόγω της φύσεως του επαγγέλματος που ζητείται να ασκηθεί. Σε κάθε δε περίπτωση, οι γλωσσικές απαιτήσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν αυτό που είναι **αντικειμενικά απαραίτητο** για την άσκηση του επαγγέλματος (βλ. και οδηγό χρήσης οδηγίας 2005/36/EK που έχει εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για ενημερωτικούς σκοπούς, σελ. 40-41, //dossier.dgt.cec.eu.int).

27. Σύμφωνα με το ανωτέρω εκτεθέντα (παρ. 23-24), οι διατάξεις της οδηγίας, οι αντίστοιχες διατάξεις του π.δ. και οι διατάξεις της Κ.Υ.Α. 165261/2010 δεν έχουν ευθεία εφαρμογή στις περιπτώσεις εθελοντικής δωρεάν παροχής υπηρεσιών από κτηνιάτρους υπηκόους κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά εφαρμόζονται

αναλογικά κατά παραπομπή από το άρθρο 9 παρ. 11 του Ν. 4039/2012. Στα απαιτούμενα δε από την Κ.Υ.Α. 165261/2010 δικαιολογητικά, δεν περιλαμβάνεται κάποιο δικαιολογητικό γλωσσικών γνώσεων.

28. Σε κάθε περίπτωση, από τις πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 9 παρ. 11 Ν. 4039/2012, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, η αναγκαιότητα των γλωσσικών γνώσεων ανακύπτει κατά την καταγραφή των αδέσποτων ζώων στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων. Δεδομένου όμως ότι η καταγραφή – παρόλο που ορίζεται στο άρθρο 9 παρ. 11, ως πράξη που διενεργείται και από αλλοδαπούς εθελοντές κτηνιάτρους – πρέπει, κατά το άρθρο 4 παρ. 1 Ν. 4039/2012 να διενεργείται από πιστοποιημένο μόνο κτηνίατρο (άρα όχι από αλλοδαπό εθελοντή), ουσιαστικά απομένουν οι δύο λοιπές πράξεις (στείρωση και σήμανση) που μπορούν να διενεργούνται και από αλλοδαπούς εθελοντές. Οι πράξεις όμως αυτές αντικειμενικά δεν απαιτούν την απόδειξη γλωσσικών γνώσεων.

29. Κατά την ειδικότερη γνώμη του Νομικού Συμβούλου Δημητρίου Αναστασόπουλου, πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής :

Οι διατάξεις του Ν.4039/2012, άρθρ.9 παρ.11 επεκτείνουν τη δυνατότητα τέλεσης στείρωσης σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, τη σήμανση και την καταγραφή τους, και από εθελοντές, αλλοδαπούς κτηνιάτρους, θέτοντας τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες προσφέρονται οι εργασίες αυτές από τους εν λόγω εθελοντές. Είναι κατά το μάλλον ή ήττον προφανές ότι η εν λόγω εθελοντική δραστηριότητα, άνευ αμοιβής, τελείται υπό όρους προσωρινής και περιστασιακής προσφοράς που δεν σχετίζεται (πάντως όχι αναγκαία, εκτός αν σε ειδική περίπτωση αυτό ζητείται ρητά και επιδιώκεται) με όρους επαγγελματικής εγκατάστασης με σκοπό την άσκηση του επαγγέλματος του κτηνιάτρου. Με την έννοια αυτή - και εφ' όσον ρητά απαιτείται από τις εν λόγω διατάξεις η εφαρμογή του δικαίου της ένωσης, παρά το ότι η εθελοντική προσφορά παρέχεται άνευ αμοιβής και δεν εμπίπτει στην προστατευόμενη από το εν λόγω δίκαιο ελεύθερη παροχή υπηρεσιών - η κατά τα ως άνω εθελοντική δραστηριότητα συμπορεύεται, κατά λογική και συστηματική αναγκαιότητα, με την ρυθμιζόμενη από το ως άνω δίκαιο και το αντίστοιχο εθνικό δίκαιο ενσωμάτωσης παροχή υπηρεσιών και όχι την εγκατάσταση προς άσκηση επαγγέλματος. Στο αρμόδιο αυτό δίκαιο της Κοινοτικής Οδηγίας 2005/36/ΕΚ, του Π.Δ.38/2010 και της ΚΥΑ 165261/2010 και ειδικότερα στις διατάξεις του για τις προσωρινές και περιστασιακές υπηρεσίες, δεν

προβλέπεται και άρα δεν επιβάλλεται η απόδειξη γλωσσικής επάρκειας, οπότε για τον αυτό λόγο δεν επιβάλλεται η εν λόγω απόδειξη για την προσωρινή και περιστασιακή, κατά τα προεκτεθέντα, εθελοντική δραστηριότητα.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

30. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, οι απαντήσεις που προσήκουν, στα τεθέντα ερωτήματα είναι οι εξής :

α) Οι διατάξεις της οδηγίας 2005/36/ΕΚ, του π.δ. 38/2010 και της Κ.Υ.Α. 165261/2010 **εφαρμόζονται αναλογικά** και στην περίπτωση της εθελοντικής άσκησης του επαγγέλματος του κτηνιάτρου, **κατά παραπομπή από την διάταξη του άρθρου 9 παρ. 11 του Ν. 4039/2012** και για τις συγκεκριμένες εργασίες που προβλέπονται στην διάταξη αυτή (στειώσεις σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, όπως επίσης και η σήμανση και η καταγραφή τους).

β) **Ανεξαρτήτως του εάν πρόκειται για εγκατάσταση ή για ελεύθερη παροχή υπηρεσιών** το κράτος μέλος υποδοχής **μπορεί να απαιτήσει γλωσσικές γνώσεις**, μόνο στο μέτρο που αυτό **δικαιολογείται** λόγω της φύσεως του επαγγέλματος και είναι **αντικειμενικά απαραίτητο** για την άσκηση του. Από την αναλογική δε εφαρμογή της **Κ.Υ.Α. 165261/2010**, δεν απαιτείται δικαιολογητικό γλωσσικών γνώσεων. Σε κάθε περίπτωση, δεδομένου ότι, κατά τα **άρθρα 4 παρ. 1 και 9 παρ. 11 Ν. 4039/2012**, η καταγραφή των αδέσποτων ζώων διενεργείται μόνο από πιστοποιημένο κτηνίατρο (άρα όχι από αλλοδαπό εθελοντή), οι δύο λοιπές πράξεις (στείρωση και σήμανση) αντικειμενικά δεν απαιτούν την απόδειξη γλωσσικών γνώσεων.

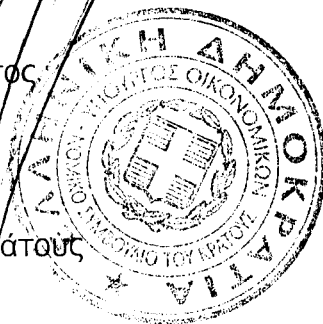
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 5-3-2013

Ο Προεδρεύων του Τμήματος

Ανδρέας Φιτράκης

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Η Εισηγήτρια

Ελένη Λευθεριώτου

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.